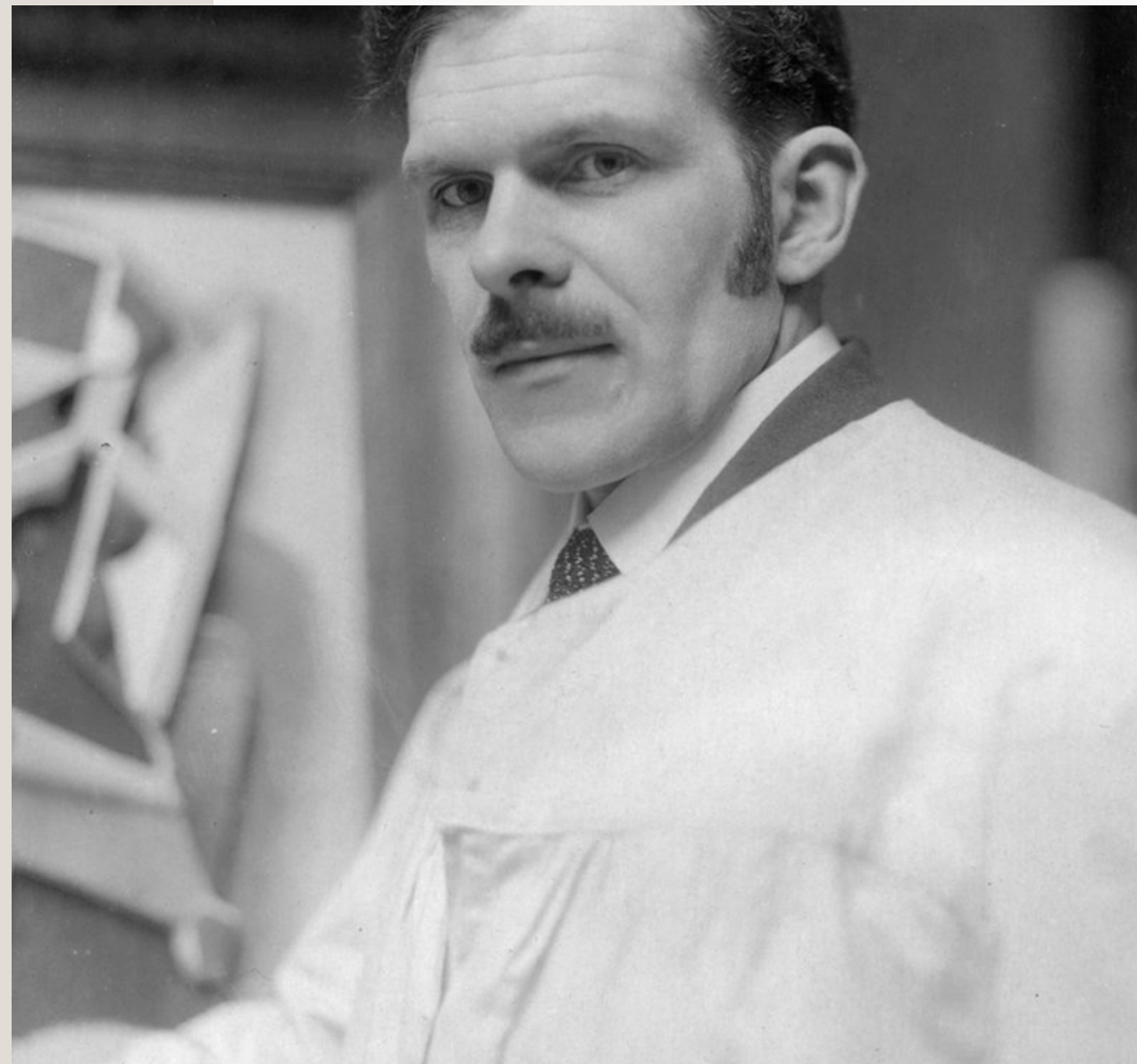

Олександр Архипенко

ВИДАТНИЙ ДІЯЧ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Виконала
Гаврильчик Юлія

ХАРАКТЕРИСТИКА ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ ПО ОБРАНОЇ ТЕМІ

1)<https://www.wikiart.org/uk/oleksandr-arkhipenko>

2)<https://localhistory.org.ua/texts/statti/oleksandr-arkhipenko-iak-mitets-z-ukrayini-perevernuv-uiavlennia-pro-skulpturu/>

3)[https://artslooker.com/naydorozhchiy-ukrainskiy-skulptor-roboti-](https://artslooker.com/naydorozhchiy-ukrainskiy-skulptor-roboti-yakoho-)

[znakhodiatsia-u-vidomikh-museyakh-svitu/](https://artslooker.com/naydorozhchiy-ukrainskiy-skulptor-roboti-yakoho-znakhodiatsia-u-vidomikh-museyakh-svitu/)

4)<https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/traven/30/1887-narodyvsya-oleksandr-arhypenko-skulptor>

5)<https://uartlib.org/ukrayinski-hudozhniki/arhipenko-oleksandr/>

Менш ніж за 7 років він запровадив у скульптурі більше радикальних змін, аніж їх було за кілька століть”, – підсумував досягнення Архипенка його американський дослідник і колекціонер Дональд Каршн. Спочатку Архипенко підкорив Європу. Потім зачарував Америку. Амплітуда сприйняття його творчості коливалася від захоплення до заперечення. Кардинал Венеції звинувачував скульптора у спотворенні Божої подоби. А Гійом Аполлінер захоплювався його талантом. У наші дні скульптури Олександра Архипенка експонують у топових музеях світу, а торги на аукціонах сягають семизначних цифр

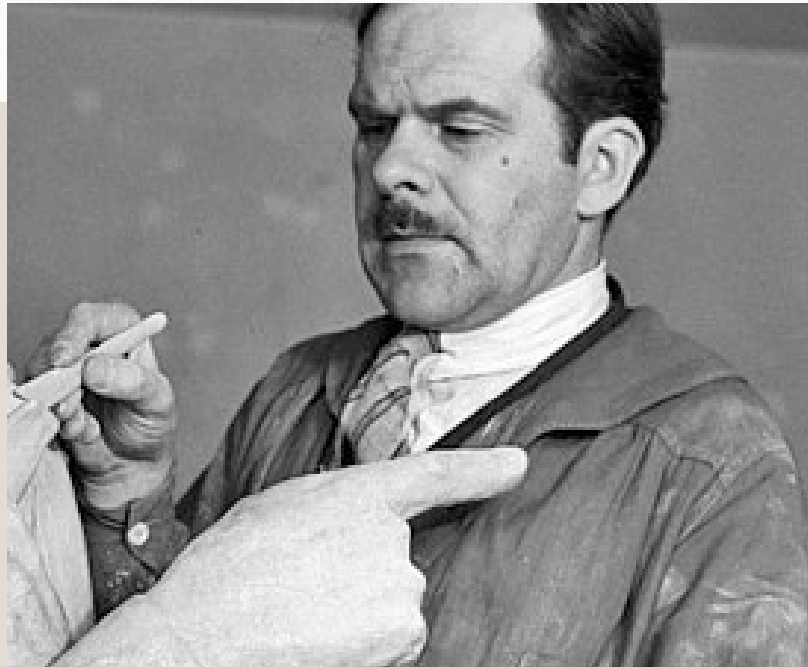
Тому я вважаю Олександра Архипенка видатною постаттю української культури.

Народився Олександр Архипенко 1887 року в Києві. Його батько Порфирій був професором-інженером Київського університету. Він швидко розгледів математичні здібності сина. Сумнівів не залишалось – у сім'ї росте ще один винахідник

Однак втрутився випадок. Катаючись на велосипеді, Олександр настільки травмувався, що лікарі готувались ампутувати йому ногу. Мама Параскевія від операції відмовилася і довірила лікування сина знахарці. При цьому хлопцеві довелося провести в ліжку майже рік. А щоби дитина менше нудилася, дід-іконописець придумав для онука розвагу. Він подарував йому альбоми з роботами Мікеланджело та Леонардо да Вінчі, яких хлопець копіював. Так математика відійшла на задній план.

Року 1902 Олександр Архипенко вступив до Київського художнього училища. Але встиг провчитися лише три роки. Його разом із тезкою Олександром Богомазовим відрахували через участь у студентських страйках.

Продовжувати навчання він вирішив у Москві. Дев'ятнадцятирічний Архипенко й не здогадувався, що назавжди покидає рідне місто. Він уже тоді шукав оригінальних форм, прагнув по-новому зображати реальність. Але не знаходив підтримки. Ані у московських викладачів, ані у паризьких, до яких поїхав пізніше. Розчарований академізмом Школи витончених мистецтв, Архипенко вирішив вчитись у Луврі.

Без тиску викладачів Архипенко цілковито віддавався творчим експериментам. У його роботах поставало щось незвичайне. Замість реалістичності зображення — динамічні та водночас лаконічні образи. Замість випуклостей — увігнуті лінії. Замість обличчя чи живота — порожнеча.

Якщо до того кубізм асоціювали лише з картинами, то Архипенко першим переніс його у скульптуру

Митець не обмежувався класичними бронзою та мармуром. У своїх роботах він використовував дерево, скло й метал. А також почав їх розфарбовувати. Публіка не завжди була готова сприймати такий підхід. Навіть українська громада Парижа відмовилася підтримати киянина. Євген Бачинський, один із її учасників, писав: “Я побував у студії Архипенка, але мені не сподобались його роботи, вони були гидкі, і я не хотів платити навіть 10 франків за ті речі, які він мені запропонував”.

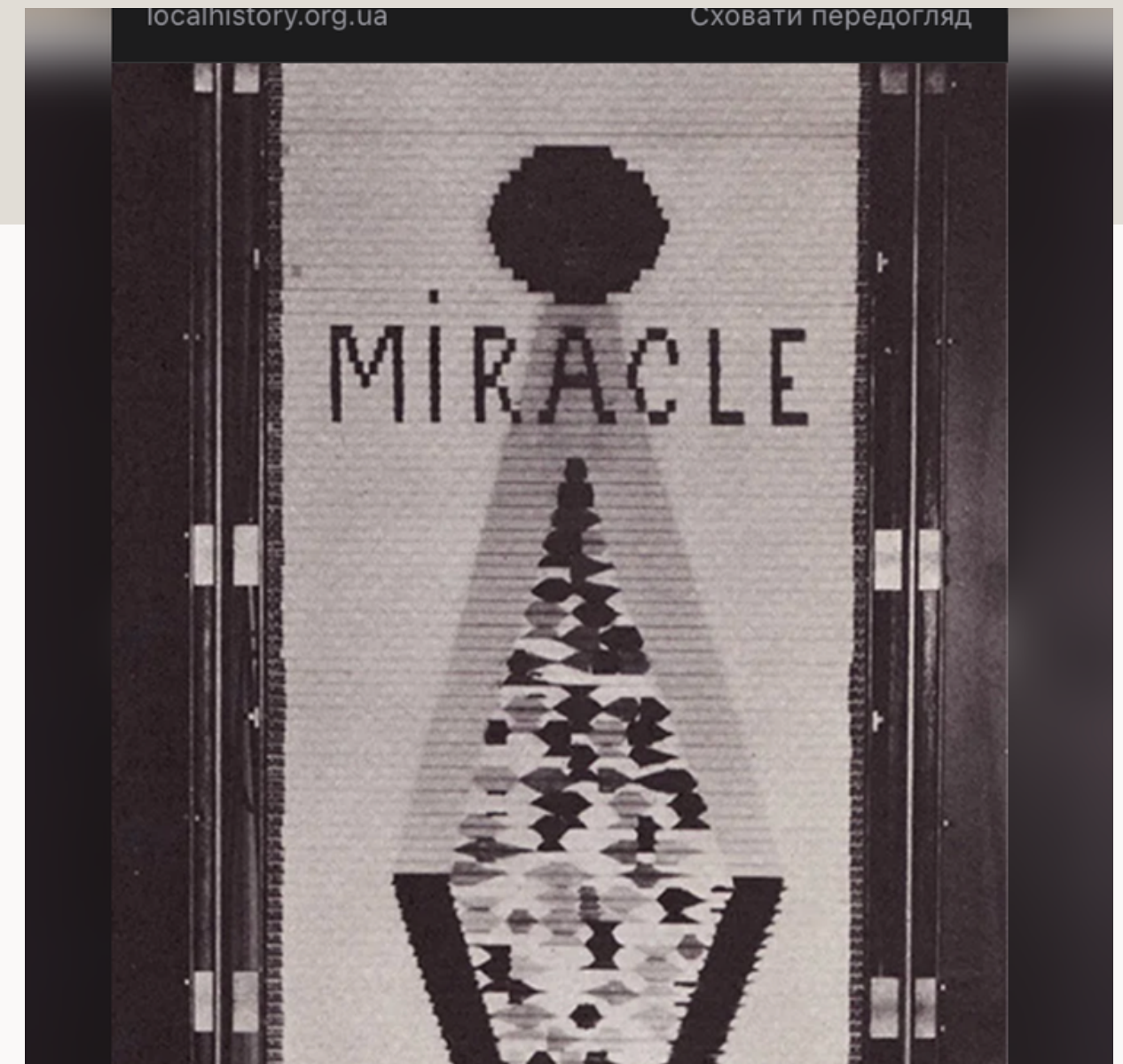
ПЕРШИЙ УКРАЇНЕЦЬ НА ВЕНЕЦІЙСЬКОМУ БІЄНАЛЕ

Однак кубізм ставав дедалі популярнішим, а це означало, що з'явилося більше можливостей виставляти свої скульптури поряд із картинами. У 1912 році Архипенко вже мав свою персональну виставку, яка пройшла в Німеччині. А з кожною наступною його ім'я все більше впізнавали.

**Експозиція Архипенка на Бієнале, на
передньому плані скульптура
"Гондольєр"**

У 34 роки Олександр Архипенко міг похвалитися кількома десятками виставок у європейських столицях. Тож вирішив, що настав час передавати досвід молодшому поколінню. За рік він відкрив школу в Берліні. У нього прагнули навчатись не лише початківці, а вже й знані німецькі скульптори. Серед них і Ангеліка Шмітц, чиї роботи мали грубі лінії, що уподібнювало їх до доісторичних скульптур. Роман з Ангелікою незабаром переріс у шлюб. Тут би й можна було остаточно пустити коріння, втім навіть прогресивний Берлін став надто тісним для українця. До того ж виснажена Першою світовою війною Європа все менше цікавилася мистецтвом, інфляція зїдала зароблені кошти, і подружжя замислилося про переїзд за океан

Архипентура

Творчий стиль Архипенка складніший, ніж ми уявляємо. Митець не був еклектиком, але брав од багатьох стилів те, що йому було треба, і в цьому була своя строга система. Наприклад, сам скульптор казав: “Від готики я навчився трансформації пропорцій, як виразу духовности”. Отже, скрізь як школа – класика. Бо інакше буде хаос.

Ми, українці, часто дивували інших своїм баченням мистецтва, часто реформуючи тодішні живопис і скульптуру. Архипенко не став винятком. Як зізнавався сам митець, у колі паризьких кубістів (1910 р.) він був наймолодшим. Вони творили новий стиль – але Архипенко пропонував своє. Це дістало назву “скульптуро-живопис”, тобто синтез двох видів мистецтва.

Архипенко дуже складний. Він творив і в річищі сюрреалізму, і абстракціонізму.... На той час український авангардизм переживав буремний розквіт, тому інтерес до різних “ізмів” не дивний. Ці факти свідчать про першорядність нашої культури.

10 ШЕДЕВРІВ СКУЛЬПТОРА ОЛЕКСАНДРА АРХИПЕНКА

Гондол'єр

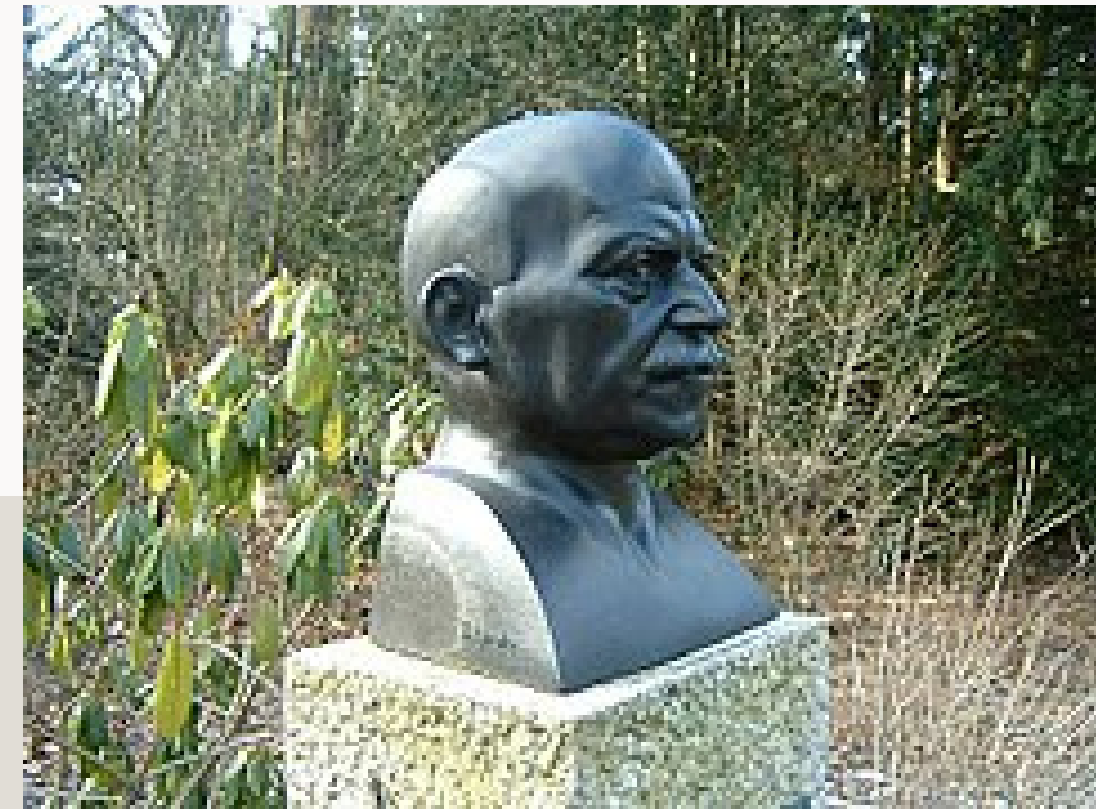
The Queen of Sheba

Меграно II.

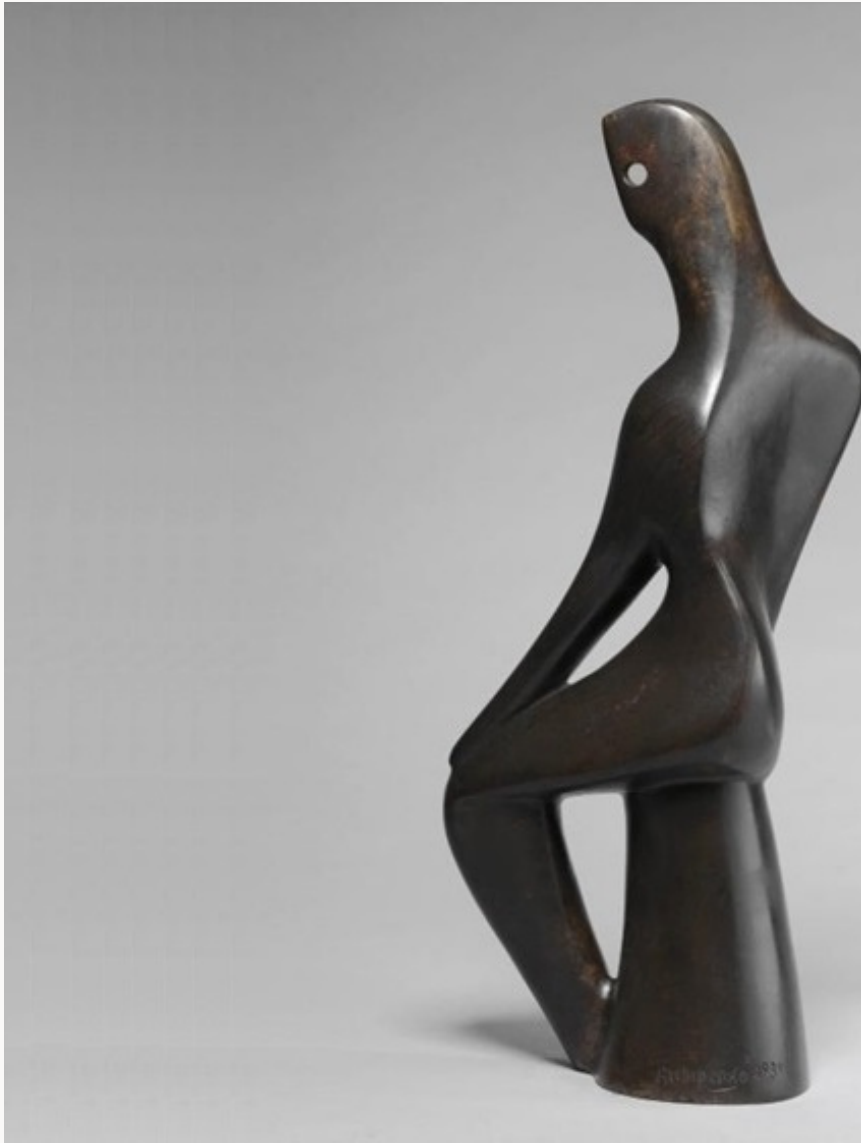
Жінка, що вкладає волосся

Бюст Карла фон Вайнберга

Blue Dancer

Seated Black.

Vase Women

Walking

Seated Figure

ВИСНОВОК

Роботи Архипенка визначаються динамізмом, лаконічністю композиції й форми; він запровадив у скульптуру поліхромію, увігнутість і отвір, як виражальні елементи скульптури, синтетичні об'ємні рухомі конструкції.